

Οδηγίες ρεπορτάζ για τα εμβόλια Covid-19 από τη ΔΟΔ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΣΗΕΑ, αναγνωρίζοντας το δύσκολο έργο που επιτελούν οι δημοσιογράφοι, έχοντας αναλάβει το βαρύ φορτίο της ενημέρωσης της κοινής γνώμης για τις εξελίξεις της πανδημίας, κοινοποιεί στα μέλη τις πρόσφατες οδηγίες της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων σχετικά με τα ρεπορτάζ για τα εμβόλια COVID-19.

Το πλήρες κείμενο της ανακοίνωσης της ΔΟΔ είναι το εξής:

«Οδηγίες ρεπορτάζ για τα εμβόλια Covid-19

Η έγκριση που πρόσφατα δόθηκε για συγκεκριμένα εμβόλια Covid-19 σε όλο τον κόσμο, σημαίνει ότι χιλιάδες δημοσιογράφοι θα κάνουν ρεπορτάζ για τα εμβόλια και τις επιστημονικές έρευνες. Τη στιγμή που η κοινωνία διψάει για κάθε πληροφορία, η οποία θα συμβάλει καλύτερα στην κατανόηση των εμβολιασμών και στην εξεύρεση διεξόδου από τις καταστροφικές συνέπειες της κρίσης του Covid-19, οι δημοσιογράφοι συχνά καλούνται να ενημερώσουν τους πολίτες για ένα περίπλοκο θέμα που αλλάζει με γρήγορους ρυθμούς, πολλές φορές στερούμενοι ανάλογες επιστημονικές εμπειρίες ή γνώσεις για τη διαχείριση, παραγωγή και διακίνηση των εμβολίων και τις σχετικές με τη διαδικασία εμβολιασμού ανησυχίες.

Παράλληλα, υπάρχει ένα κύμα παραπληροφόρησης και εντυπωσιασμού για τα εμβόλια που οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε. Από την αρχή

της πανδημίας η παραπληροφόρηση για τον COVID-19 είναι ανεξέλεγκτη, όμως, τώρα με την έναρξη των εκστρατειών εμβολιασμού σε ορισμένα μέρη του κόσμου, έχει γίνει μια ακόμη πιο μεγάλη απειλή για τη δημόσια υγεία.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (ΔΟΔ) πιστεύει ότι τώρα, περισσότερο από άλλοτε, οι δημοσιογράφοι καταβάλλουν ιδιαίτερη προσπάθεια να εξηγήσουν τους εμβολιασμούς σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο, ενώ προχωρούν σε λεπτομερείς έρευνες για τις φαρμακευτικές εταιρείες και απαιτούν από τις κυβερνήσεις διαφάνεια για τις πολιτικές και τα προγράμματα εμβολιασμών που διεξάγουν. Ωστόσο, συμβαίνει πολλοί από τους δημοσιογράφους να μην έχουν την ανάλογη εμπειρία ή καθοδήγηση στην κάλυψη των θεμάτων που αφορούν την υγεία.

Για να βοηθήσει η ΔΟΔ τους δημοσιογράφους να αντιμετωπίσουν αυτήν την πρόκληση, δημοσιοποιεί ένα σύνολο οδηγιών, συμβουλών και πηγές πληροφοριών, οι οποίες θα συμβάλουν στην κάλυψη από τα ΜΜΕ των εμβολίων και των στρατηγικών εμβολιασμού που ακολουθούνται.

Μην εμπιστεύεστε αμέσως τις πληροφορίες

Αρχές και φαρμακευτικές εταιρείες ενδέχεται να δελεαστούν και να δώσουν στη δημοσιότητα ελκυστικά και συναρπαστικά στοιχεία. Οι δημοσιογράφοι πρέπει πάντα να ερευνούν τα μη-επεξεργασμένα στοιχεία, να αναζητούν λεπτομέρειες της έρευνας και να διευκρινίζουν τι ακριβώς σημαίνει και τι δεν αφορά η είδηση. Πολύ απλά αποφύγετε να στηρίζετε σε δελτία τύπου εταιριών ή κυβερνήσεων.

Για παράδειγμα όταν οι δημοσιογράφοι κάνουν ρεπορτάζ για μια ιατρική ανακοίνωση ή μια φαρμακευτική έρευνα, οφείλουν να εξετάσουν προσεκτικά τα στοιχεία, όπως η ηλικία των συμμετεχόντων, να καθορίσουν το εύρος της έρευνας, τον αριθμό των συμμετεχόντων ατόμων και το χρόνο διάρκειας της έρευνας.

Χρησιμοποιήστε αξιόπιστες πηγές που εμπιστεύεστε

Η πρόσβαση στις σωστές πηγές είναι απαραίτητη. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (<https://www.who.int/>) ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (<https://www.ema.europa.eu/>), τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και πανεπιστήμια, είναι μερικές από τις πηγές που προτείνουν έμπειροι δημοσιογράφοι υγείας – δείτε τον κατάλογο στο τέλος. Να τηρείτε πάντα τις αρχές του Παγκόσμιου Χάρτη Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας της ΔΟΔ (<https://www.esiea.gr/arxes-deontologias/pagkosmios-xartis-dimosiografikis-d/>).

Καταλάβετε τι είναι γνωστό και τι δεν αφορά τα εμβόλια

Η διαδικασία ανάπτυξης ενός εμβολίου έχει μεγάλη διάρκεια, είναι περίπλοκη και δεν τελειώνει όταν εγκρίνεται. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να παρακολουθούν τις μελέτες που γίνονται και να συμβουλεύονται τους εμπειρογνώμονες των εμβολίων προκειμένου να κατανοήσουν τις πιθανές συνέπειες των νέων ευρημάτων, όπως η αντοχή των εμβολίων στην ανοσία, η αποτελεσματικότητα, οι πιθανές δευτερογενείς επιπτώσεις, αλλά και κατά πόσον ένα εμβολιασμένο άτομο μπορεί ακόμη να μεταδίδει τον ιό και την αποτελεσματικότητα των εμβολίων στις μεταλλάξεις του ιού.

Εξηγήστε με κάθε λεπτομέρεια το επιστημονικό λεξιλόγιο

Τι σημαίνει ότι ένα εμβόλιο έχει 95% αποτελεσματικότητα. Είναι το ίδιο η αποτελεσματικότητα με την παραγωγικότητα; Τι σημαίνει ανοσία; Από πότε αρχίζουμε να έχουμε ανοσία. Τι σημαίνει ανοσία της αγέλης.

Σύμφωνα με τους ειδικούς στον τομέα της υγείας, αυτές είναι μερικές από τις ερωτήσεις που πρέπει να κατανοήσουν οι δημοσιογράφοι και να επικοινωνήσουν με σαφήνεια στο κοινό τους. Επιπλέον η χρήση απλής και καθημερινής γλώσσας θα βοηθήσει το κοινό να κατανοήσει τις πληροφορίες που μεταφέρετε. Ελέγξτε το γλωσσάριο λεξιλογίου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (<https://www.who.int/healthpromotion/about/HPG/en/>) για να

κατανοήσετε απόλυτα τις έννοιες που πρέπει να εξηγήσετε στο ρεπορτάζ σας.

Από το παγκόσμιο σε τοπικό επίπεδο

Είναι απαραίτητο να κατανοηθεί και να επεξηγηθεί ο τρόπος που εφαρμόζεται σε παγκόσμιο επίπεδο η διαδικασία των εμβολίων, η επιστημονική έρευνα και η έγκριση τους από τις δημόσιες αρχές. Όπως είναι εξίσου απαραίτητο όλα αυτά να επεξηγηθούν και σε τοπικό επίπεδο. Το κατά τόπους κοινό εμπιστεύεται περισσότερο τις τοπικές ειδήσεις και οι τοπικοί δημοσιογράφοι διαδραματίζουν ένα κρίσιμο ρόλο στην ενημέρωση για τα κέντρα εμβολιασμού, τα κριτήρια επιλογής των εμβολιαζόμενων και άλλες πρακτικής φύσεως πληροφορίες.

Αποφύγετε τον εντυπωσιασμό και το δέλεαρ των κλικ

Οι δημοσιογράφοι πρέπει να ενημερώνουν το κοινό με ειλικρίνεια για τις παρενέργειες που ενδέχεται να προκύψουν μετά τον εμβολιασμό, χωρίς να παρασυρθούν σε εντυπωσιασμούς και προειδοποιήσεις για αδικαιολόγητους κινδύνους, ιδιαίτερα με τίτλους πρωτοσέλιδων. Όταν δίνονται ξεκάθαρες εξηγήσεις για τις πιθανές παρενέργειες ενός συγκεκριμένου εμβολίου, τότε το κοινό διαμορφώνει γνώμη και καταλαγιάζουν οι επιφυλάξεις του.

Εκπαιδεύστε το κοινό για τη σημασία των εμβολίων

Τα εμβόλια έχουν σώσει εκατομμύρια ζωές σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας του ανθρώπου και θα συμβεί το ίδιο με τα εμβόλια για τον Covid-19. Οι δημοσιογράφοι μπορούν να αντιμετωπίσουν την παραπληροφόρηση για τα εμβόλια, με ρεπορτάζ που θα αναφέρονται με στοιχεία και δεδομένα στην αποτελεσματικότητα των εμβολίων και στη διαχρονική τους συμβολή στον τερματισμό των πανδημιών (<https://www.paho.org/en/documents/presentations-webinar-journalists-and-communicators-covering-covid-19-vaccines>).

Στους τόπους όπου εκδηλώνεται μεγάλη δυσπιστία στα εμβόλια, η αντίληψη και ξεκάθαρη επεξήγηση πιθανών παρενεργειών έχει ιδιαίτερη σημασία

(<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/different-vaccines.html>)

Συνεργαστείτε!

Αυτή είναι η πιο σημαντική συμβουλή. Συνεργαστείτε με άλλους δημοσιογράφους και μέσα ενημέρωσης και μάθετε από τα ρεπορτάζ άλλων δημοσιογράφων, που καλύπτουν θέματα υγείας σε όλο τον κόσμο. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των δημοσιογράφων επιταχύνει τη διάδοση της παραπληροφόρησης καθώς ανταγωνίζονται για να δώσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα έκτακτες ειδήσεις καταλήγοντας σε ανακριβή ρεπορτάζ εντυπωσιασμού.

Προτεινόμενες πηγές πληροφοριών:

- John Hopkins Bloomberg School of Health (<https://www.jhsph.edu>)
- Centers for Disease Control and Prevention (<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/different-vaccines.html>)
- Europe PMC (<https://europepmc.org>)
- Disaster Information (<https://disasterinfo.nlm.nih.gov>)
- JAMA Network (<https://jamanetwork.com>)
- Science Magazine (<https://jamanetwork.com>)
- Covid Evidence (<https://covid-evidence.org>)
- The Lancet (<https://www.thelancet.com>)
- Our World In Data (<https://ourworldindata.org>)
- National Center for Biotechnology Information (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov>)
- British Medical Journal (<https://www.bmj.com/coronavirus>)
- Cell Press (<https://www.cell.com/COVID-19>)
- Thomson Foundation & IFJ Courses (<http://www.thomsonfoundation.org/e-learning/live-courses>)
- New York Times coronavirus newsletter (<https://www.nytimes.com/newsletters/coronavirus-briefing>)

- StatNews (<https://www.statnews.com>)
- NAB.org (<https://www.nab.org/vaccine/webinars.asp>)
- Center for Health Journalism (<https://centerforhealthjournalism.org/resources/topics/vaccines>)
- Poynter (<https://www.poynter.org/reporting-editing/2020/the-covid-19-vaccine-is-here-what-journalists-need-to-know/>)».

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ